

Den Gode Skolestart

Inspirationskatalog med råd fra 170 ledere på erhvervs- og gymnasiale uddannelser

Introduktion

Kan du huske den første tid som nystartet elev eller studerende?

Det er en hel del år siden for de fleste. Men jeg gætter på, at mange af os kan fremkalde minder og førstehåndsindtryk fra introdagene, hvis vi graver lidt i hukommelsen. Var du spændt og nervøs? Fik du en varm og festlig velkomst? Var der bestemte aktiviteter, der gjorde særligt indtryk socialt eller fagligt?

Har du glemt det meste, er det ikke nødvendigvis et dårligt tegn. Men vi ved fra forskning, at de første uger - ja endda dage - kan være afgørende for, om *alle* elever får en god start på uddannelsen og gennemfører. Stigende mistrivsel blandt unge og højt frafald på en række uddannelser understreger også behovet og potentialet i at gentænke skolestarten i disse år.

Der er ikke en rigtig eller forkert måde at organisere Den Gode Skolestart på. Men formålet med dette inspirationskatalog er at give flere skoler adgang til nye idéer og tiltag ud fra 170 skolelederes praktiske erfaringer fra hele landet. Indsigterne har vi samlet i forbindelse med Raidos Ledernetværk og DEG's årsmøde i foråret 2022, hvor Raido deltog som oplægsholder og workshop-facilitator.

Kataloget er målrettet erhvervs- og gymnasiale uddannelser og fokuserer på tiltag fra første skoledag og ca. 10 uger frem - også kaldet "onboarding-fasen". Til sidst giver vi fem praktiske råd til, hvordan man som skole bedst kommer i gang med at omsætte idéer til handling. Vores samarbejder med erhvervs- og gymnasiale skoler har fx tydeliggjort, at der er store gevinster ved at involvere medarbejdere på tværs af fagområder som fx administration, vejledning, undervisning etc. og naturligvis eleverne i den indledende fase.

Har du selv idéer eller forbedringsforslag, så tøv ikke med at kontakte os.

God fornøjelse!

Steffen Thybo Drostgaard
Direktør & Stifter
Raido

Raido er en dansk nonprofitorganisation, der samarbejder med erhvervs- og gymnasiale skoler om indsatser for øget læring, trivsel og gennemførelse. Raido er sekretariat for tre faglige fora for hhv. skoleledere, SPS-fagprofessionelle og DSA-kolleger med konferencer og netværksmøder for og med skoler fra hele landet. Navnet Raido er oldnordisk for "at rejse" og "overkomme forhindringer" - en reference til Raidos arbejde for at støtte unges rejse gennem livet - særligt de steder, hvor rejsen kan være svær.

@ Raido, København 2022

Den Gode Skolestart - Inspirationskatalog med råd fra 170 ledere på erhvervs- og gymnasiale uddannelser
Alle rettigheder forbeholdes
ISBN: 978-87-972633-5-8

Temahjulet for Den Gode Skolestart

Indholdet af inspirationskataloget er struktureret i tre faser for den gode skolestart hhv. første skoledag, de første 14 dage og de efterfølgende uger.

Aktiviteterne er yderligere opdelt i fem temaer, der tilsammen dækker de vigtigste forhold for, at *alle* elever får en god start, jf. "temahjulet". På de næste fem sider finder du eksempler på de tiltag, som er foreslået af over 170 skoleledere i Raidos workshop på DEG årsmødet og til Raidos Ledernetværk i foråret 2022.

Som skole prioriterer I selv, hvilke temaer og tiltag, der har størst potentiale lokalt - og tilpasser naturligvis til jeres egne erfaringer, ambitioner og nysgerrighed.

De fem temaer handler om skolestarten fra et **Praktisk**, **Kulturelt**, **Socialt**, **Personligt** og **Fagligt** perspektiv.

DIALOGREDSKAB

TEMAHJUL FOR NYE AKTIVITETER VED SKOLESTART

Det første tema for Den Gode Skolestart handler om de praktiske forhold, der er væsentlige for, at eleverne kommer godt fra start.

Som det fremgår af skoleledernes 10 forslag herunder, så er det ikke nok, at eleverne bliver præsenteret for skolens nøglepersoner, lokaler, IT- og studiesystemer osv. Hvis vi skal sikre, at *alle* elever er med fra start, skal der følges op flere gange, proaktivt og håndholdt.

FØRSTE SKOLEDAG

1. **Giv eleverne introprogram** med praktisk information om introdagene (hvem, hvad, hvor, hvornår)
2. **Lad dem vide, hvem de er klasse med** fx via lister, navneskilte, faste pladser i introdage
3. **Introducér dem for nøglepersoner** fx kontaktlærere, vejleder, ledelse evt. via videoer
4. **Vis skolen frem** så de nye hurtigt kan finde rundt og kender til de fysiske rammer, fx via rundvisning af "ældre" elever, tydelig skiltning, orienteringsløb, skattejagt mv.
5. **Indfør dem i studiesystemerne** fx skolens LMS, IT- og kommunikationsredskaber

FØRSTE 14 DAGE

6. **Gentag program for introdagene og fortæl om skolens regler** fx rygning, parkering, fravær, sygdom
7. **Sørg for, at alle elever er med digitalt** og få hjælp med installation og tekniske problemer, hvis behov evt med besøg fra IT, teknisk café, chat
8. **Introducér dem for skolens nøglefunktioner og muligheder for hjælp** fx admin, vejledning, SPS, bibliotek, lektiecafé, motionsrum
9. **Lad dem møde elevorganisationer** og forstå, hvordan nye elever kan være med fx elevråd, elevombud, festudvalg, interessefællesskaber, elevdrevne initiativer

EFTER 14 DAGE

10. **Tjek at alle er godt i gang praktisk** ift. undervisningsmaterialer, IT, fravær mv.

Udvælg de relevante tiltag for jeres skole og tilføj nye!

Det andet tema i Den Gode Skolestart handler om de kulturelle forhold på skolen og i klassen.

Særligt 7 tiltag går igen i de 170 skolelederes forslag. Vægten er på aktiviteter, der tydeliggør skolens DNA, værdier, elev- og læringssyn som (ud)dannelsessted. Flere tiltag inviterer dog også eleverne ind som aktive medskabere af skolens og klassens kultur i dialog med elever og fagprofessionelle.

FØRSTE SKOLEDAG

1. **Markér første skoledag som en festdag** fx med flag, rød løber, blomster, morgenbrød, kaffevogn på gaden, velkomstbanner, personlig hilsen og fejring på de sociale medier
2. **Fortæl om skolens værdier, elev- og læringssyn**, vision og mission fx fortalt af en leder, "ældre" elever og synliggjort i skolens fysiske rammer med kunst, slogans osv.
3. **Skab tidlig ejerskab og tilhørsforhold til skolen** fx ved at nye elever får skolen for sig selv de første dage med åbne døre til alle rum

FØRSTE 14 DAGE

4. **Diskutér klassens værdier og "spilleregler"** som inkluderende læringsfællesskab via kontaktlærer og vejleder med fokus på social og faglig rummelighed, respekt mv.
5. **Hold arrangementer, der understøtter skolens kultur**, "ånd" og værdier fx temadage om FN, bæredygtighed, iværksætter, sang, dans, bevægelse, kunst mv.

EFTER 14 DAGE

6. **Hold løbende aktiviteter, der fremmer skolens kultur** fx på tværs af hold og årgange
7. **Tag evt en timeout og diskutér om "klassens regler"** stadig holder i praksis eller om der mangler nye tiltag for at sikre en god klassekultur med høj social og faglig trivsel

Udvælg de relevante tiltag for jeres skole og tilføj nye!

Det tredje tema i Den Gode Skolestart stiller skarpt på elevernes indbyrdes relationer, tilhørsforhold og skolefællesskab.

Der er, som bekendt, synergier mellem personlig, social og faglig trivsel - ligesom skolefællesskabet også formes af dennes kultur og elevsyn. I skoleledernes 12 forslag er fokus dog særligt på relationer i små grupper.

FØRSTE SKOLEDAG

1. **Introducér eleverne kort for hinanden** fx med navneleg og speed networking
2. **Skab skolefællesskab tidligt** fx via fællessang, -spisning, -underholdning, SoMe-opslag
3. **Etablér de første elev-til-elev relationer** på holdet via aktiviteter i grupper og plenum
4. **Afhold sjove, fysiske aktiviteter** fx boldspil, teambuilding, 'Kluddermor', orienteringsløb
5. **Skab evt. første positive kontakt til "ældre" elever** fx uddannede tutorer eller 'guider', der tager imod nye elever og viser rundt evt. med genkendelige t-shirts

FØRSTE 14 DAGE

6. **Normalisér usikkerhed og forebyg evt. bekymringer** fx via videndeling og erfaringsudveksling mellem elever på holdet og på tværs af årgange
7. **Skab tidlig socialisering og nedbryd fordomme** på holdet via leg, spil, dialog, 'træd ét skridt frem'-aktivitet, teambulding, kommunikationsøvelser etc.
8. **Understøt social og faglig trivsel i grupper** på holdet fx via skiftende buddies/makkere
9. **Styrk fællesskabet på tværs af hold** fx 'Tour de Klasse', idrætsdag, fredagscafé, SoMe

EFTER 14 DAGE

10. **Afhold introstur** væk fra de vante omgivelser i klassen fx 'Klassens Dag', udflugter, hytteture, overnatning på skolen, studieture, virksomhedsbesøg
11. **Følg op på klassens trivsel** fx via pulsmåling, dialog i plenum, grupper og 1:1 samtaler
12. **Hold løbende sociale aktiviteter** for og med elever og kolleger på tværs af fagligheder

Tilpas aktiviteterne til jeres skole

Det fjerde tema handler om de personlige forhold, der spiller ind i den enkelte elevs skolestart og uddannelsesforløb.

Fokus er i høj grad på den enkelte elevs motivation, personlige forudsætninger og eventuelle behov for vejledning samt SPS. I skoleledernes 8 forslag er der særligt fokus på at skabe et trygt læringsmiljø for den enkelte samt sikre en tidlig og struktureret kortlægning af støttebehov.

FØRSTE SKOLEDAG

1. **Gør det trygt og tydeligt for eleverne, hvad der skal ske** gennemgå fx intro-programmet flere gange, brug faste pladser og hav en gennemgående fagperson fx kontaktlærer
2. **Sørg for, at den enkelte elev føler sig set** fx personlig velkomst, "vi er glade for, at DU er her" og navneskilte, der står klar på bordene ved elevernes ankomst
3. **Normalisér usikkerhed og tvivl** fx om studievalg med elever, kontaktlærer, vejleder
4. **Fortæl om støttemuligheder for elever med behov** fx ordblindhed, SPS
5. **Styrk elevernes stolthed og begejstring** for at være startet via underholdning, SoMe etc.

FØRSTE 14 DAGE

6. **Tilbyd 1:1 samtaler med kontaktlærer eller vejleder** for personligt 'tjek-ind', hvis der er forhold elev og skole skal være opmærksomme ift. elevens læring, trivsel mv.
7. **Foretag struktureret kortlægning af støttebehov** via screeningværktøjer og samtaler - og tildel støtte og hjælpemidler hurtigst muligt

EFTER 14 DAGE

8. **Følg op på den enkelte elevs trivsel** fx et kort personligt møde med kontaktlærer eller vejleder om elevens trivsel og evt. behov for støtte og vejledning

Udvælg de relevante tiltag for jeres skole og tilføj nye!

Det femte tema handler om de faglige forhold, der påvirker elevens motivation, trivsel og læring.

I skoleledernes 10 foreslåede tiltag er der ikke blot fokus på at give en god introduktion til undervisningen og uddannelsen. Der er også tiltag om elev-underviser relationer, faglig identitet, stolthed og netværk samt fremtidsmuligheder, som en del af skolestarten.

FØRSTE SKOLEDAG

1. **Præsenter uddannelsens mål, relevans og opbygning** for eleverne
2. **Giv et indblik i fagenes formål, relevans og undervisningsform** fx opgaver, eksamen, prøver
3. **Skab tidlig relation til undervisere** fx via 1:1 samtaler og introduktioner i plenum

FØRSTE 14 DAGE

4. **Uddyb faglige mål, rammer og krav i undervisningen** fx opgaver, eksamen, prøver
5. **Skab faglig stolthed, identitet og fællesskab** fx faglig festival, konkurrencer, indslag fra undervisere, møder med arbejdsgivere/branchen, "brobyggere" til videre uddannelse
6. **Etablér faglige elevnetværk** fx studiegrupper, læringsmakkere, læsegrupper

EFTER 14 DAGE

7. **Skitsér elevernes fremtidsmuligheder** for videre uddannelse og karriereveje fx via seminar dage, faglige oplæg, virksomheds- og skolebesøg
8. **Adressér evt. barrierer for elevernes videre faglige forløb** fx via R KV, uddannelsesplan, valgfag, praktik- og læreplads
9. **Giv eleverne løbende feedback og vejledning** ift. det enkelte fag og uddannelsesforløbet
10. **Styrk elevernes faglige stolthed og identitet** via engagerende aktiviteter på og udenfor skolen fx faglige temadage, eksterne oplæg, case-opgaver, konkurrencer, videoer

Udvælg de relevante tiltag for jeres skole og tilføj nye!

5 trin mod Den Gode Skolestart

Ønsker I som skole at arbejde strategisk med at gå fra idéer til handling, så overvej disse fem trin:

- 1 Organiser det som et **udviklingsprojekt** med ledelsens opbakning og en tværfaglig sammensat arbejdsgruppe, der får frihed til at eksperimentere og "fejle klogt" over en 2-3 årig periode
- 2 Afhold en indledende **workshop** med kolleger på tværs af fagligheder og ideelt set også elever, hvor I sammen udforsker egne og nye tiltag inden for de fem temaer
- 3 Prioritér **tiltag med størst potentiale** og omsæt dem til små drejebøger i en **aktivetsplan** - start evt. blot med 4-6 små aktiviteter i første fase ud og byg oven på senere
- 4 **Planlæg og afprøv første pilot** med klar rollefordeling, projektplan og skemalægning - gerne med aktivering af jeres kollegers forskellige fagligheder, fx admin, vejledning, undervisning, ledelse
- 5 **Evaluér, justér og udbred** piloten pba. feedback fra både elever og involverede kolleger. Afprøv evt. to eller flere forskellige tilgange og med mindst to hold for at sammenholde erfaringer.

HVORDAN RAIDO KAN HJÆLPE

Raido samarbejder med over 30 erhvervs- og gymnasiale skoler fra hele landet om viden og indsats, så *alle* elever kan få en god skolestart - og gennemføre uddannelsen.

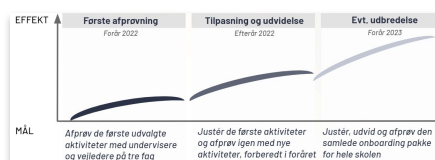
Vi tilbyder 3 ting for en bedre skolestart

Inspirationsoplæg: Få nyeste viden, data og cases fra forskning og skoleindsatser, fx til pædagogiske udviklingsdage, seminarer, mv.

Workshops: Få hjælp til at udforske nye idéer og prioritere tiltag med et fælles mål på en kreativ og effektiv måde

Indsatser: Få os som udviklingspartnere, der hurtigt omsætter idéer til handling med forstudier, aktivetsplaner og løbende evaluering

EKSEMPLER FRA AKTIVETSPLANER

AKTIVITET	UGENUMMER FRA HOLDSTART									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A. SPEEDDATING	A									
B. WALK 'N TALK	B									
C. INTERVIEW DIN SIDEPERSON			C							
D. TRÆD ET SKRIDT FREM HVIS	D									
E. HVAD DRØMMER DU OM?				E						
F. BUDDY	F			F			F			F
G. SKOLEKORT					G					
H. PRAKTIKKORT								H		

A. SPEEDDATING	
FORMÅL	At eleverne hurtigt bliver introduceret til hinanden på en sjov og uformel måde
FORBEREDELSE	Skriv spørgsmålene op på tavlen eller vis dem digitalt
AKTIVITET	1. Stil eleverne op i to rækker fx efter alder, højde eller skostørrelse2. Bed eleverne præsentere sig selv på skift i par (2 min. i alt): a. Hvad hedder du?b. Hvad lavede du før du startede?c. Hvad er en personlig ting om dig, fx fun fact, hobby, madvaner?3. Råb "skift!" efter 2 min, hvorefter den ene række elever rykker én plads til højre og alle nu står overfor en ny makker4. Aktiviteten fortsættes indtil alle elever har talt med hinanden
VARIGHED	30-45 minutter